

COLUMNS | 1 APRIL 2022

WOKE CAPITALISM

Auteur: Dr. Michael M.Tophoff

Leestijd: 3 min

Kapitalisme is in, nu meer dan ooit. Tot ongenoegen van links – bij oppervlakkige beschouwing althans. Wat is het geval? Het hedendaags en globaal kapitalisme heeft niets meer gemeen met de kapitalistische klassenvijand waartegen Karl Marx met zijn arbeiderske aanhang in opstand kwam. Die klassieke kapitalist is, wereldwijd, uitgestorven. Zijn iconische kenmerken, sigaar en stropdas, zijn zelfs in bestuurskamers tot fossiel geworden.

In het hedendaags vaandel van het globale kapitalisme staan deugden als duurzaamheid, klimaatbewustzijn, en diversiteit. Inderdaad, het kapitalisme in de 21^e eeuw is 'woke' geworden, zoals Ross Douthat van de *New York Times* het noemt.

Er bestaat, nationaal en internationaal, geen zichzelf respecterende commerciële organisatie meer die geen duurzaamheid, klimaatbewustzijn en diversiteit proclameert. Chique en exclusieve modemerken bewijzen politieke correctheid en adverteren met de regenboogvlag. Minderheden krijgen voorrang bij sollicitaties.

En hoe staat het met de aartsvijand van het kapitalisme? Inderdaad, in de 21e eeuw trekt ook de socialist op onder hetzelfde vaandel van duurzaamheid en diversiteit. Kapitalist en socialist – 'bien étonnés de se trouver ensemble', ofwel: wonderlijke bedgenoten. Maar niet alleen heeft 'links' de hiervoor genoemde 'catchwords' gemeen met de woke kapitalisten, ook hun lifestyle vertoont grote overeenkomst. Beiden proclameren de autonomie van de persoon, emancipatie, spontaniteit, zelfontplooiing, het tonen van emoties, persoonlijke groei, et cetera. Kapitalist en socialist zijn

AUDIT

MAGAZINE

niet alleen bedgenoten, ze zijn tweelingzusjes/broers geworden.

In het politieke spectrum, wat al lang geen spectrum meer is, kenden we ook nog 'de conservatief'. Deze was dan niet noodzakelijkerwijs een kapitalist, een socialist was hij zeker niet. Maar welke conservatief, zelfs met een minimum aan schoolopleiding, kan het zich heden ten dage nog permitteren om tégen duurzaamheid of diversiteit te zijn?

Is dit alles een nadeel? Wel voor degene die, tegen beter weten in, vasthoudt aan een klassiek politiek en maatschappelijk landschap. Dat landschap bestaat niet meer. Echter, voor degene die het nieuwe, hedendaagse landschap omarmt, lijkt er, op het eerste gezicht, alle reden tot optimisme: meer dan ooit tevoren is er een brede consensus over waarden als duurzaamheid en diversiteit.

In feite zijn termen als duurzaamheid en diversiteit problematisch. Van Dale definieert duurzaam als 'bestemd om te duren'. Het begrip duurzaamheid is misleidend. Duurzaamheid gaat voorbij aan de biologische werkelijkheid van eindigheid en vergankelijkheid. Het suggereert continuïteit, iets blijvends. Terwijl meer dan tweeduizend jaar geleden de Griekse filosoof Heraclitus al het 'panta rhei' doceerde: er bestaat niets blijvends, want alles stroomt.

Binnen het hedendaags diversiteitsdiscours staat het begrip identiteit vooraan. Het verwijst naar narratieve constructen omtrent individuen, groepen of naties, gebaseerd op ras, religie, geslacht of politieke oriëntatie, in welke combinatie dan ook. Binnen een universalistisch, inclusief perspectief van diversiteit vinden alle identiteiten een plaats. Een gevaarlijk en onterecht standpunt.

Wanneer iemand zich vereenzelvigd met zijn identiteit wordt daarmee de wortel voor een potentieel conflict gelegd. Oorzaak van conflicten zijn vaak binaire verschillen tussen het vertrouwde ik (wij) en het andere jij (zij). Een inclusief perspectief miskent de fundamentele singulariteit van de persoon. De vooraanstaande Afrikaanse filosoof Mbembe wijst op de noodzaak om juist de termen singulariteit en verschil te rehabiliteren. De term singulariteit verwijst naar de specificiteit en uniciteit van ieder.

Aziatische religies gaan nog een stap verder. Boeddhisme en Daoïsme deconstrueren het begrip 'ik', waardoor ook het concept 'de ander' opnieuw gedefinieerd moet worden. Binnen het (neuro)biologisch paradigma van interconnectiviteit van alle wezens op deze planeet delen mensen hun menszijn met elkaar, in innige en fundamentele verwevenheid met alle andere levende en vergankelijke wezens.

Over

Dr. Michael M. Tophoff is klinisch psycholoog. Hij behaalde een master of theology and religion en doceert personal skills aan de UvA Business School (EMIA-EPDA), en is research fellow aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Tags: Michael Tophoff

Bron url: <https://auditmagazine.nl/columns/woke-capitalism/>